

zorg door geschriften en persoonlijk invloed, om het groot belang van goede en geschikte ziekenoppassers aan te dringen.

Hij was Lid der Brusselsche Akademie van Wetenschappen en Schoone Kunsten en werd door den tegenwoordigen Souverein van België met de Leopoldsorde versierd.

De Klasse verloor verder op den 15^{den} Februarij dezes jaars uit hare Leden den Hoogleeraar **S. STRATINGH EZ.**, die in den ouderdom van 55 jaren te Groningen overleed. Hij was een belangrijk en werkzaam Lid derzelve. Zijne buitengewone bedrevenheid als Scheikundige, zijn bereidwillige ijver doen zijn verlies zeer betreuren. Omtrent het Aqua Binelli, het aanleggen eener telegraphische linie door Electromagnetisme, over Opiumsoorten en verschillende extracten van hetzelfde, over de oorzaak van den veendamp, heeft hij de Klasse van raad en voorlichting gediend. Zijne leesbeurt nam hij gewoonlijk in persoon waar, in weêrwil van den grooten afstand zijner woonplaats, en deed dezelve van belangrijke proefnemingen vergezeld gaan. Nog vele vruchten van zijne werkzaamheid had de Klasse zich mogen voorstellen.

Hij beleefde een tijdperk, dat voor de geschiedenis van het vak zijner beoefening buitengemeen gewigtig was. Toen hij het eerste levenslicht aanschouwde, werd door LAVOISIER een nieuw tijdvak in de Scheikunde geopend; toen hij zijne voltooide studiën door een uiterst loffelijk examen bekroond zag, wees DAVY in de Electriciteit het beginsel van scheikundige werking aan; en toen STRATINGH als Hoogleeraar in de Scheikunde bloeide, nam de leer der Scheikundige evenredigheden, inzonderheid op organische beginselen toegepast, eene vlugt, die weinige jaren te voren niemand had vooruitgezien. Onder de ebbe en den vloed der theoretische inzigten ging STRATINGH zijn eigen weg; kennis nemende van alles, doch inzonderheid zich bezig houdende met dat, hetgeen duurzaam nut beloofde. Geene ontdekking, geene uitvinding, waarvan dát te hopen was, ontging zijner aandacht; met onafgebroken vlijt verzamelde hij omtrent zoodanig onderwerp alles, wat binnen zijn bereik viel; beproefde en onderzocht, verbeterde bekende, zocht en vond nieuwe, methoden, en deelde

de vruchten van zijn onderzoek door den druk aan anderen mede. Zoo heeft hij eene lange reeks van kortere mededeelingen in den *Letterbode*, het *Tijdschrift voor de Nijverheid*, de *Scheikundige Bibliotheek van MEYLINK*, het *Natuur- en Scheikundig Archief* geplaatst, die te zamen eenigermate eene geschiedenis vormen van de verbeteringen en uitvindingen tot het vak zijner beoefening behoorende, inzonderheid van toepasselijken aard, gedurende eene reeks van 25 jaren. Die van grooteren omvang en gewigt waren, zijn meerendeels in afzonderlijk uitgegevene boekwerken behandeld. Zijn *Handboek voor Essayeurs*, hetwelk door hem geschreven is, toen hij den post van Essayeur bij het Bureau van Waarborg bekleedde, waarin hij dezen tak van analytische Scheikunde met die zorg heeft uitgewerkt, dat hij niet slechts anderen ten leidsman werd, maar dat hetzelfde ook eene overzetting werd waardig geacht, was het eerste blijk van den ijver en wetenschappelijken geest, waarmede hij de opgedragene betrekking waarnam. Zijne *Verhandeling over de Kinaloogzouten, over de bestanddeelen van het Opium, over de Chlorine-verbindingen, over de Stoechiometrie*, droegen veel bij, om de kennis dezer hoogstgewichtige, geneeskrachtige lichamen, dezer heilzame besmetting- en rottingwerende hulpmiddelen, dezer belangrijke wetten in ons Vaderland algemeen te maken; zij dragen allen de kenmerken van de zorg aan de Litteratuur, maar vooral aan het eigen proefondervindelijk onderzoek besteed, en van des Schrijvers zucht, om niet slechts stil te staan bij het reeds verrijgt door anderen, maar voort te gaan en bij het bekende te voegen, wat door eigen onderzoek opgedolven was.

De ontdekking van de Electromagnetische vonk door FARADAY was naauwelijks bekend; of STRATINGH slaagde in de samenstelling van een werktuig, waarin de afwisseling der polen op eene eigene wijze werd bewerkstelligd. De gedachte om dezelfde kracht als beweegkracht aan te wenden, was naauwelijks geuit, of STRATINGH beproefde en slaagde er in, om een wagentje door dezelve in beweging te brengen. Een nieuw tijdvak scheen voor de Werktuigkunde aangebroken, indien het aanvankelijk tot stand gebragte op grooter schaal insgelijks uitvoerbaar was. Zoo ik mij niet

bedrieg, heeft het zoeken naar dezen Steen der Wijzen, heeft de meermalen teleurgestelde hoop van de Schepper eener nieuwe beweegkracht te zijn, gedurende de laatste jaren het geluk en de tevredenheid van ons waardig Medelid ten minste niet vermeerderd.

Hij heeft eenigen tijd aan het hoofd eener aanzienlijke Apotheek gestaan; in 1812 werd hij Essayeur bij het Bureau van Waarborg; hij is in 1823 als Hoogleeraar in de Scheikunde zijnen leermeester DRIESSEN opgevolgd, werd in 1827 Correspondent, in 1830 Lid der Eerste Klasse, in 1831 met de Ridderorde van den Nederlandschen Leeuw versierd. Het getal betrekkingen, waarin hij te Groningen werkzaam was, gaat de grenzen mijner schets te buiten, en het aantal genootschappen binnen- en buitenslands, die het eene eer rekenden hem onder hunne leden te hebben, gaat een twintigtal te boven. Dienstvaardig, bescheiden, voorzigtig en verpligtend, had hij het voorregt geene vijanden na te laten, maar vele warme vrienden, die onuitputtelijk zijn in zijnen lof.

De beroemde J. F. BLUMENBACH, die sedert 1808 Correspondent, doch sedert 1827 Geassocieerde der Klasse was, overleed op den 22sten Januarij 1840 te Göttingen, in het 88ste jaar zijns levens, het 64ste sedert hij aldaar Hoogleeraar werd. Zijn *Handboek der Natuurlijke Geschiedenis*, ook in onze taal overgezet, was het eerste wetenschappelijke Werk van eenige uitgebreidheid, dat door mij nog zeer jong, zoo veel mogelijk, werd uitgeput; zijn *Leerboek der Physiologie* deelde mij de eerste denkbeelden over onze dierlijke huishouding mede. Zijn naam is aan mijne oudste herinneringen verbonden; zijne verdiensten te beoordeelen ligt echter geheel buiten mijne bevoegdheid. Zoo ik wél onderrijgt ben, had BLUMENBACH zijne Europesche vermaardheid ten deele te danken aan deze en andere populaire geschriften. Men roemt zijne *Verhandeling de varietate nativa generis humani*, zijne *decades craniorum*, waarin de eerste verzameling van nationale schedelafbeeldingen is bevat, zijne *Verhandeling over de Vormdrift*, enz. Men beschrijft hem als bij uitnemendheid gemeenzaam met de letterkundige geschiedenis zijner studievakken